

EVROPSKI PARLAMENT

2014 - 2019

Dokument zasedanja

A8-0001/2014

14.7.2014

POROČILO

o predlogu sklepa Sveta o uvedbi eura v Litvi 1. januarja 2015
(COM(2014)0324 – C8-0026/2014 – 2014/0170(NLE))

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

Poročevalec: Werner Langen

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- ***III Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

Predlogi sprememb k osnutku akta

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v dveh stolpcih

Izbrisano besedilo je označeno s ***krepi*** ***poševnim tiskom*** v levem stolpcu, zamenjano besedilo s ***krepi*** ***poševnim tiskom*** v obeh stolpcih, novo besedilo pa s ***krepi*** ***poševnim tiskom*** v desnem stolpcu.

Prva in druga vrstica glave vsakega predloga spremembe navajata zadevni del besedila v obravnavanem osnutku akta. Če predlog spremembe zadeva obstoječi akt, ki se ga želi spremeniti z osnutkom akta, glava poleg tega vsebuje še tretjo in četrto vrstico, ki navajata obstoječi akt oziroma zadevno določbo tega akta.

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v obliki konsolidiranega besedila

Novo besedilo je označeno s ***krepi*** ***poševnim tiskom***. Izbrisano besedilo je označeno s simbolom **■** ali prečrtano (npr. „~~ABCD~~“). Zamenjano besedilo je izbrisano ali prečrtano, besedilo, ki ga nadomešča, pa je označeno s ***krepi*** ***poševnim tiskom***.

Izjema so spremembe izključno tehnične narave, ki so jih vnesle službe z namenom priprave končnega besedila in niso označene.

VSEBINA

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
OBRAZLOŽITEV	7
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU	11
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	12

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

**o predlogu uredbe Sveta o uvedbi eura v Litvi 1. januarja 2015
(COM(2014)0324 – C8-0026/2014 – 2014/0170(NLE))**

(Posvetovanje)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Svetu (COM(2014)0324),
 - ob upoštevanju člena 140(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije, v skladu s katerim se je Svet posvetoval s Parlamentom (C8-0026/2014),
 - ob upoštevanju konvergenčnega poročila Komisije o Litvi za leto 2014 (COM(2014)0326) in konvergenčnega poročila Evropske centralne banke z junija 2014,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 1. junija 2006 o širitvi euroobmočja¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. junija 2007 o boljšem načinu posvetovanja s Parlamentom v postopkih v zvezi s širitvijo euroobmočja²,
 - ob upoštevanju člena 100 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A8-0001/2014),
- A. ker je bil prvi poskus Litve, da bi uvedla euro, leta 2006, ker je litovska vlada dne 25. februarja 2013 sklenila, da si bo prizadevala za uvedbo eura s 1. januarjem 2015 in ker je litovski parlament (seimas) dne 17. aprila 2014 z veliko večino sprejel zakon o vstopu Litve v euroobmočje;
- B. ker so pravni pogoji za vstop v euroobmočje opredeljeni v členu 110 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in v protokolu št. 13 o konvergenčnih merilih in ker morajo biti izpolnjena naslednja štiri konvergenčna merila: doseganje visoke stopnje stabilnosti cen, vzdržnost javnih financ, upoštevanje normalnih meja nihanja, predvidenih z mehanizmom deviznega tečaja evropskega monetarnega sistema, ter trajnost dosežene konvergence in sodelovanja države članice v mehanizmu deviznega tečaja, kar se kaže v stopnji dolgoročnih obrestnih mer;
- C. ker je Odbor za ekonomske in monetarne zadeve v sedmem zakonodajnem obdobju Evropskega parlamenta na svoji seji dne 7. aprila 2014 z veliko večino sprejel poročilo o uvedbi eura v Litvi in s tem podprl njegovo uvedbo v tej državi;
- D. ker Litva po konvergenčnem poročilu Evropske centralne banke, objavljenem 4. junija 2014, izpolnjuje vsa konvergenčna merila;

¹ UL C 298E, z dne 8.12.2006, str. 249.

² UL C 146E z dne 12.6.2008, str. 251.

- E. ker je euro valuta Unije in ker morajo načeloma vse države članice EU, ki izpolnjujejo konvergenčna merila, vstopiti v euroobmočje in sta iz te obveznosti izvzeti samo Danska in Združeno kraljestvo;
1. odobri predlog Komisije;
 2. podpira uvedbo eura v Litvi 1. januarja 2015;
 3. poziva Svet, naj Parlament obvesti, če namerava odstopati od besedila, ki ga je odobril Parlament;
 4. pozdravlja dejstvo, da je imela Litva po konvergenčnem poročilu v enoletnem obdobju do aprila 2014 povprečno stopnjo inflacije 0,6 % in da s tem izpolnjuje to konvergenčno merilo;
 5. pozdravlja dejstvo, da je po konvergenčnem poročilu v referenčnem letu 2013 proračunski primanjkljaj Litve znašal 2,1 %, javni dolg pa 39,4 % BDP, in da Litva s tem izpolnjuje to konvergenčno merilo;
 6. pozdravlja dejstvo, da v konvergenčnem poročilu ni bilo ugotovljenih napetosti pri menjalnem tečaju med litasom in eurom v dvoletnem obdobju ocenjevanja in da Litva s tem izpolnjuje to konvergenčno merilo;
 7. pozdravlja dejstvo, da so po konvergenčnem poročilu dolgoročne obresti v Litvi v referenčnem obdobju od maja 2013 do aprila 2014 v povprečju znašale 3,6 % in da Litva s tem izpolnjuje to konvergenčno merilo;
 8. pozdravlja dejstvo, da je po oceni konvergenčnega poročila litovska zakonodaja popolnoma skladna z dolžnostjo združljivosti iz člena 131 Pogodbe o delovanju EU;
 9. v zvezi s tem pozdravlja zlasti skladnost zakona o Lietuvos bankas z načelom neodvisnosti centralnih bank, ki je določen v členu 131 Pogodbe o delovanju Evropske unije in v členu 7 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke;
 10. poziva Svet, naj se ponovno posvetuje s Parlamentom, če namerava bistveno spremeniti besedilo, ki ga je odobril Parlament;
 11. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji, Evropski centralni banki, eurosкупini in vladam držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Litva je želela uvesti euro že s 1. januarjem 2007, načrt pa je leta 2006 propadel zaradi previsoke litovske inflacije. Država je od takrat napredovala in si je močno prizadevala izpolniti pogoje za uvedbo eura. Februarja 2013 je litovska vlada sklenila, da si bo prizadevala za uvedbo eura s 1. januarjem 2015.

Pravni pogoji za vstop v euroobmočje so opredeljeni v Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU) in v protokolu št. 13 o konvergenčnih merilih.

Litva sodi med države, za katere velja odstopanje glede uvedbe eura. Evropska centralna banka in Komisija vsaj enkrat na dve leti ali na zahtevo države članice z odstopanjem poročata Svetu o napredku, ki so ga države članice z odstopanjem dosegle pri izpolnjevanju svojih obveznosti glede uresničevanja ekonomske in monetarne unije. Konvergenčno poročilo v skladu s členom 140(1) PDEU je bilo objavljeno junija 2014. Poročilo potrjuje, da Litva izpolnjuje maastrihtska merila.

V skladu s členom 140(2) PDEU Svet na podlagi poročil Komisije in Evropske centralne banke ter po posvetovanju z Evropskim parlamentom s kvalificirano večino na predlog Komisije odloči, katere države članice z odstopanjem izpolnjujejo potrebne pogoje na podlagi meril iz člena 140(1) PDEU, in odpravi odstopanje zadevne države članice.

Preden Evropski svet odloči o uvedbi eura, mora Evropski parlament preučiti zakonodajni predlog in podati mnenje. Letos je za ta proces zaradi evropskih volitev maja 2014 še posebej malo časa, saj je treba po eni strani zadevni državi članici (Litvi) dati šest mesecev časa, da se ustrezno pripravi na uvedbo eura, po drugi strani pa bo Evropski parlament imel konstitutivno sejo komaj 1. julija 2014.

Zaradi teh okoliščin bo Parlament podprl hiter proces odločanja. Odbor za ekonomske in monetarne zadeve in poročevalec sta svoje delo začela še v prejšnjem zakonodajnem obdobju, da bi Parlamentu, ki se bo konstituiral julija 2014, ponudila začasna politična priporočila, četudi ta niso pravno zavezujoča. Pred sprejetjem neformalnega poročila so bile marca 2014 predstavitve litovskih oblasti (finančnega ministra in direktorja centralne banka) in Komisije.

Novi Parlament mora zato še v juliju 2014 izvesti postopek posvetovanja, kot zahteva Pogodba, če naj se euro uvede 1. januarja 2015. Novoizvoljeni Parlament mora zato svoje mnenje sprejeti po nujnem postopku, ki se je uporabljal že prej.

Glede konvergenčnih meril iz člena 140(1) PDEU poročevalec ugotavlja:

1. *Skladnost nacionalne zakonodaje s členoma 130 in 131 ter statutom Evropske centralne banke*

Zagotovljena mora biti združljivost z ustreznimi določbami PDEU (členi 123, 124 in 130) ter statutom ECB (členi 7, 12.1, 14.2, 14.3 in 37).

Litovski parlament (seimas) je 23. januarja 2014 sprejel predloge sprememb k več zakonom, ki litovski centralni banki omogočajo svobodno razpolaganje z njenim premoženjem in

spreminjajo pooblastila, ki jih ima nacionalna revizijska služba pri reviziji centralne banke. Predlogi sprememb določajo, da je vse premoženje v bilanci centralne banke v lasti centralne banke (lastnina) in da centralna banka z njim svobodno razpolaga. Po doslej veljavnih pravnih predpisih je premoženje last države in centralna banka z njim le upravlja v dobri veri. Z uvedbo eura bo treba preveriti dogovorjeni pravni okvir in določbe glede združljivosti s členoma 130 in 131 ter statutom ECB.

Litovski parlament (seimas) je spomladi (marca 2014) začel razpravo o osnutku zakona o uvedbi eura. Osntuk določa postopek za uvedbo eura, prehod z litasa na euro, opustitev nacionalne valute ter druge praktične vidike uvedbe eura. Zakon je bil aprila 2014 sprejet z veliko večino. S tem so izpolnjeni tudi ti pravni pogoji.

2. Doseganje visoke stopnje stabilnosti cen

V referenčnem obdobju od maja 2013 do aprila 2014 je bilo dvanajstmesečno povprečje inflacije po harmoniziranem indeksu cen življenjskih potrebščin (HICP) v Litvi 0,6 %, kar je precej pod referenčno vrednostjo 1,7 %. Referenčna vrednost je bila izračunana na podlagi treh najboljše uvrščenih držav članic, v tem primeru so to Latvija, Portugalska in Irska. Grčija, Bolgarija in Ciper zaradi močnega odstopanja niso bili upoštevani v izračunu. Pričakuje se, da bo preudarna javnofinančna politika dolgoročno ohranjala vzdržno raven stabilnosti cen.

3. Vzdržnost stanja javnih financ

Na podlagi konvergenčnega poročila 2014 (z junija 2014) je litovski javnofinančni primanjkljaj v referenčnem letu 2013 znašal 2,1 % BDP (referenčna vrednost 3,0 %) in po podatkih Komisije še naprej pada. Bruto javni dolg, ki znaša 39,4 % BDP, je prav tako precej pod referenčno vrednostjo, ki je 60 %. Litva od 21. junija 2013 ni več v postopku čezmernega proračunskega primanjkljaja. Vendar je Komisija v začetku junija 2014 predlagala, da naj bi Svet v začetku julija (v okviru svojih rednih priporočil za posamezne države) priporočil, naj Litva med drugim „okrepi proračunske ukrepe za leto 2014 glede na rast odhodkov, ki presega referenčno vrednost, in nastajajočo vrzel v višini 0,3 % BDP, v smislu strukturnega navora na podlagi pomladanske napovedi služb Komisije iz leta 2014, ki kaže na tveganje znatnega odstopanja glede na zahteve Pakta za stabilnost in rast, ter naj leta 2015 okrepi proračunsko strategijo, da se zagotovi potrebna prilagoditev v višini 0,5 % BDP za doseg srednjeročnega cilja.“

4. Upoštevanje normalnih meja nihanja, predvidenih z mehanizmom deviznih tečajev evropskega monetarnega sistema v obdobju najmanj zadnjih dveh let

Litovska valuta litas je bila v mehanizmu deviznih tečajev (ERM II) vključena 28. junija 2004. Srednji tečaj znaša 3,45280 v primerjavi z eurom, zaradi režima valutnega odbora se običajne marže plus ali minus 15 % niso uporabile, pa tudi nihanja ni bilo. S pristopom Litve k ERM II so se njene oblasti enostransko zavezale, da bodo takratno ureditev valutnega odbora ohranile tudi v mehanizmu deviznih tečajev. Pri uredbi valutnega odbora namreč stopijo v ospredje devizne rezerve, saj krepijo njegovo verodostojnost. Tudi v zvezi s tem ni mogoče ugotoviti težav v Litvi, zato to merilo velja za izpolnjeno.

5. Trajnost konvergence, kot se odraža v ravni dolgoročnih obrestnih mer

Gibanje dolgoročnih obrestnih mer se ocenjuje na podlagi donosa državnih obveznic z enotnim referenčnim merilom na sekundarnem trgu s preostalim časom do zapadlosti blizu 10 let. Po zadnjem konvergenčnem poročilu so se nominalne dolgoročne obrestne mere že leta 2012 gibale znotraj meja odstopanj in tako izpolnjevale ustrezna konvergenčna merila.

Iz konvergenčnega poročila 2014 izhaja, da znaša v referenčnem obdobju od maja 2013 do aprila 2014 dvanajstmesečno povprečje za Litvo 3,6 %, kar je pod referenčno vrednostjo 6,2 %, ki je bila izračunana na podlagi vrednosti istih držav kot v zvezi z merilom stabilnosti cen, in sicer Latvije, Portugalske in Irske.

6. Finančna stabilnost

Mednarodni denarni sklad je septembra 2013 ugotovil, da je litovski finančni sistem likviden in dobro kapitaliziran. V litovskem finančnem sektorju še naprej prevladujejo skandinavske banke, ki obvladujejo približno 90 % trga. Po najnovjših podatkih litovske centralne banke stopnja likvidnosti rahlo pada in znaša 38,3 % (3. četrletje 2013), v upadu sta tudi število slabih posojil in razmerje med posojili in vlogami.

Evropska komisija je Litvo pozvala, naj več pozornosti posveti zadostni ponudbi posojil za mala in srednja podjetja. Prav tako naj še naprej podpira naložbe in rast, saj leta 2012 zaradi šibkega razmerja med ponudbo in povpraševanjem ni prišlo do kreditne rasti.

7. Energetski sektor kot poseben izziv

Litva je močno odvisna od uvoza energije:

- Je ena od držav članic EU z najbolj negotovo oskrbo z energijo.
- Pri nafti in plinu je v celoti odvisna od enega samega ponudnika iz tujine (ruskega državnega ponudnika Gazprom); primanjkuje ji povezovalnih plinovodov z drugimi državami članicami EU.
- Zlasti delež plina se je močno povečal, da bi nadomestili izgubo zaradi zaprtja jedrske elektrarne Ignalina, ki ga je zahtevala EU.
- Energetska intenzivnost v Litvi je v primerjavi z EU relativno visoka, čeprav je bil dosežen napredek.
- Cene energentov imajo v reprezentativni potrošniški košarici nadpovprečno velik delež.

Urad litovskega predsednika je 8. februarja 2014 sporočil, da se bodo lotili ločevanja (v skladu s 3. energetskega svežnjem EU) v litovskem plinskem sektorju. Litovska vlada je načrtovala, da naj bi se Gazprom do novembra umaknil iz operaterja plinskega omrežja Amber Grid, v katerem ima trenutno 37-odstotni delež. Poleg tega bo E.ON podprl sodni postopek energetskega podjetja Lietuvos Dujos (v katerem ima E.ON 38,9-odstotni delež) zoper Gazprom zaradi prevladujočega položaja.

Litovska vlada se zaveda težav svoje države z energijo in jih poskuša odpraviti z že zastavljeno nacionalno strategijo za energetsko neodvisnost. Strategija sega do leta 2020 in predvideva vrsto ukrepov v zvezi z električno energijo, plinom in nafto, med drugim nadaljnji

razvoj obnovljivih virov energije, izgradnjo nove jedrske elektrarne, nova električna in plinska omrežja s sosednjimi državami ter izgradnjo terminala za tekoči plin.

8. *Javno mnenje in politične razprave*

V anketi, izvedeni maja 2013, je bila več kot polovica (52 %) anketiranih Litovcev (1029) proti vstopu v euroobmočje, 40 % je bilo za vstop, 8 % pa je bilo neopredeljenih. Upati je, da bo jasni cilj litovske vlade, da s 1. januarjem 2015 uvede euro, pripomogel k večji podpori med prebivalstvom. Litovski parlament (seimas) je dne 17. aprila 2014 sprejel zakon o uvedbi eura. Za predlog je glasovalo 87 poslancev, sedem se jih je vzdržalo, 13 pa je bilo proti. Rezultat kaže, da litovske stranke euro jasno podpirajo.

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU

Poslanci, ki so glasovali za: 48	PPE : Burkhard Balz, Lara Comi, Markus Ferber, Brian Hayes, Gunnar Hökmark, Danuta Maria Hübner, Othmar Karas, Krišjānis Kariņš, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Alain Lamassoure, Werner Langen, Ivana Maletić, Thomas Mann, Fulvio Martusciello, Luděk Niedermayer, Sirpa Pietikäinen, Renato Soru, Theodor Dumitru Stolojan, Marianne Thyssen S&D : Hugues Bayet, Andrea Cozzolino, Anneliese Dodds, Jonás Fernández, Elisa Ferreira, Neena Gill, Roberto Gualtieri, Ramón Jáuregui Atondo, Olle Ludvigsson, Emmanuel Maurel, Kostas Mavridis (Costas Mavrides), Alessia Maria Mosca, Peter Simon, Catherine Stihler, Paul Tang, Jakob von Weizsäcker ECR : Notis Marias, Morten Messerschmidt, Stanisław Ożóg, Sampo Terho, Johan Van Oortveldt ALDE : Sylvie Goulard, Petr Ježek, Ramon Tremosa i Balcells, Cora van Nieuwenhuizen Verts/ALE : Sven Giegold, Michel Reimon, Molly Scott Cato, Ernest Urtasun
Poslanci, ki so glasovali proti: 8	ECR : Bernd Lucke GUE/NGL : Fabio De Masi, Marisa Matias, Rina Ronja Kari EFDD : Patrick O'Flynn, Marco Valli, Steven Woolfe NI : Sotirios Zarianopoulos (Sotirios Zarianopoulos)
Poslanci, ki so se glasovanja vzdržali: 1	NI : Michał Marusik

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	14.7.2014
Izid končnega glasovanja	+: 48 -: 8 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Burkhard Balz, Hugues Bayet, Fabio De Masi, Anneliese Dodds, Markus Ferber, Jonás Fernández, Elisa Ferreira, Sven Giegold, Neena Gill, Sylvie Goulard, Roberto Gualtieri, Brian Hayes, Gunnar Hökmark, Danuta Maria Hübner, Petr Ježek, Othmar Karas, Rina Ronja Kari, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Alain Lamassoure, Werner Langen, Bernd Lucke, Olle Ludvigsson, Ivana Maletić, Notis Marias, Marisa Matias, Kostas Mavridis (Costas Mavrides), Luděk Niedermayer, Patrick O'Flynn, Stanisław Ożóg, Sirpa Pietikäinen, Molly Scott Cato, Peter Simon, Theodor Dumitru Stolojan, Paul Tang, Sampo Terho, Marianne Thyssen, Ramon Tremosa i Balcells, Ernest Urtaşun, Marco Valli, Cora van Nieuwenhuizen, Johan Van Overtveldt, Jakob von Weizsäcker, Steven Woolfe, Sotirios Zarianopoulos (Sotirios Zarianopoulos)
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Lara Comi, Andrea Cozzolino, Ramón Jáuregui Atondo, Krišjānis Kariņš, Thomas Mann, Fulvio Martusciello, Emmanuel Maurel, Morten Messerschmidt, Alessia Maria Mosca, Michel Reimon, Renato Soru, Catherine Stihler